Komployla meşgul olanların, insanların (politik doğrucu günümde değilim) *aptallığını* gözardı ettiğini düşünüyorum. Aptallık dünyada akıldan, zekadan ve sair *ulvi* kavramlardan çok daha etkili bir saik. Dışardan anlaşılamayan bir sosyal vakıada, en önemli ihtimal aptallığı düşünmek lazım. *Neden böyle yaptılar? Çünkü aptaldılar.* 

Dünyayı akıllı ve güçlü insanların savaş alanı gibi görünce, sizin tarafınızda olmayan herkesin *kötü* olduğuna inanıyorsunuz. Bu insanı yakıp kavuran, dünyayla temasını acılaştıran, ürküten bir düşünce yapısı. Ancak insanların ekseriyetinin nasıl yaşaması gerektiğini bilmeyen, buna kafa da yormamış, nasıl gördüyse öyle yaşayan, basit ihtiyaçlarını karşılamak için didinen basit failler olduğunu düşününce, büyük adamların kapsamlı hikayelerinden çok daha manalı bir zemine kavuşursunuz. *Aptalların dünyası* da bir model olarak *herkesin bir komplonun parçası olduğu* modeli gibi yanlış, yani herkes aptal değil, ancak bu model diğerlerine nazaran insanı aslî sebepler üzerinde düşünmeye daha çok teşvik ediyor.

Hayatın on kişiyi toplayıp, bunlarla bir iş yapmaya kalkmamış bir insanın, sağdan soldan okuduğu bilgilerden komplolar üretip, dünyayı muktedirlerin yönettiğine dair *teoriler* geliştirmesi gülünç. İnsanları zahirde, görünen, bildikleri, alıştıkları hayatın ötesinde bir amaç için yaşatabilmek için hayli yüksek bedeller ödemek zorundasınız. Bu bedel de sadece maddi değil, bir yandan manevi borç ve bağ da üretmek zorundasınız.

Komplolar vardır, her şey göründüğü gibi değildir, ancak her şey anlatıldığı kadar yalınkat da değildir.

İnsan zihnine düşen, bir gölgeye dönüşüyor.